СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 280. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го ГРУДНЯ 1951. — No. 280. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 1, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗАХИЩАЮТЬ ТАЄМНИЦІ НОВОГО БОМБАРДУВАЛЬНИКА

Вашингтон, 29 листопада. — Перший всеракетний важкий бомбардувальник, тобто такий таємничий літак, що треба вжити заслон і полотна, щоб закрити поодинокі його частини від прилюдних спостережень, вийшов сьогодні з авіозаводу. Літак з назвою Екс Бі-52, описаний як „глобальний" бомбардувальник, закінчено в підприємстві Воінг Ерплейн Компані в Сіятл, у стейті Вашингтон. Його перевезено до сусіднього ангару. Секретар повітряних сил Тамес К. Фінлеттер дав вияснення, що такі заходи обережности потрібні, щоб зберегти таємницю від ворога. Він і прохав репортерів та інших осіб, які мають доступ до нових літаків, щоб вони не робили фотографічних знімків з уваги на конечність збереження таємниці від ворога. Можливо, що треба буде ще довшого часу на повне випробування нового бомбардувальника в його першім полеті. Тепер випробовують його придатність на землі. Секретар Фінлеттер виявив, що новий бомбардувальник подібний в дечому до шостимоторового бомбардувальника Боінга Бі-47, який теж належить до всеракетних бомбардувальників, одначе середньої величини, і може летіти з швидкістю 600 миль на годину. Він теж виявив, що новий бомбардувальник, як тільки буде випробуваний, негайно піде в масову продукцію, не ждучи на свою правильну чергу, яка вимагала б місяців або років до його виробу. Крім того віддано вже до виробу зовсім нового типу бомбардувальник Бі-36, який теж має шість моторів і дві ракети. У конструкції знаходиться теж інший всеракетний літак, з назвою Бі-60.

УСПІШНА УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ В КЛІВЛЕНДІ відбулася минулої неділі, 25-го листопада. Маніфестація, в якій взяло участь понад 2,000 осіб, була скерована проти комуно-російського імперіялізму та в користь визволення України. На фото (від ліва): адв. О. Е. Малицький, головний суддя Карл В. Вейґандт та проф. Л. Добрянський—три головні промовці на цій маніфестації. Ця фотографія, разом з обширними звідомленнями з маніфестації, була поміщена в місцевій американській пресі.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН: ВІЙНА В КОРЕЇ МУСИТЬ ПРОДОВЖУВАТИСЯ

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕРЕЧУЄ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПРИПИНЕННЯ БОЇВ З НАКАЗУ З „ВИЩОГО ДЖЕРЕЛА".

Кій Вест, Фла., 30 листопада. — Президент Труман заявив вчора на пресовій конференції, що війна в Кореї мусить продовжуватися та що аліянтські війська мусять дальше натискати на ворога на фронті, щоб заставити червоне командування прийняти „справедливе перемир'я" і щоб не допустити до зайвих жертв на випадок, коли б теперішні переговори в справі перемир'я не дали бажаного успіху. При цій нагоді президент заперечив повідомлення преси про те, що попереднього дня наступило припинення воєнних діянь на фронті з наказу з „вищих джерел". У формальній заяві президент Труман твердив: „Сподіюсь, що кожний зрозуміє, що в Кореї не було жадного припинення війни та що воно не може бути, аж доки не буде підписане перемир'я". Це наш обов'язок продовжувати наші зусилля, аж доки не будуть досягнені цілі Об'єднаних Націй. Тільки тоді може бути запевнена майбутня безпека збройних сил Об'єднаних Націй, — включно з тими, що є у ворожому полоні. Ми не можемо дозволити на те, щоб ворог захопив наші війська виведені з рівноваги на випадок, якщо б ми не потрапили досягнути справедливу угоду щодо перемир'я. Продовжуваний напір наших сил на ворога становить найсильнішу спонуку для нього, щоб він погодився на справедливе перемир'я. Кожне передчасне зменшення наших зусиль коштувало б нам на довшу мету багато безпотрібних жертв." При цій нагоді президент Труман критикував повідомлення пресової агенції, яка поширила вістку про припинення війни в Кореї. Він пригадав, як це в 1918 р., коли він був ще капітаном американської армії та командував одною батерією у Франції, йому передано французьку газету, в якій чорними літерами через цілу сторінку було написано про підписання перемир'я і в тій власне хвилині, як він і його вояки цю вістку читали, дві німецькі гранати малощо не позбивали їм голов. Таке саме значення могло б мати повідомлення про перемир'я в Кореї, яке не робить жадної доброї прислуги для мирних зусиль.

В КОРЕЇ ВЖЕ ЗНОВУ РЕВУТЬ ГАРМАТИ

Токіо. — В четвер після полудня аліянтські війська на фронті в Кореї дістали впразний наказ продовжувати свою воєнну акцію і на фронті знову відізвались гармати, кулемети і рушниці. Аліянтська далекобійна артилерія відкрила вогонь на ворожі позиції й комуністи перестали грати у відбиваний м'яч на очах аліянтських вояків на фронті, ховаючись знову в окопи. „Перемир'я через непорозуміння" тривало від вівтірка в ночі до четверга по полудні". В тому часі ворог теж не вів жадної воєнної акції на більшості фронту. Аліянтські війська мали наказ не стріляти та не вести жадної зачіпної акції й тільки відповідати стрілами на ворожі стріли і оборонятися на випадок ворожого наступу. Сьогодні на цілому фронті вже знову „нормальне положення", з патрульними акціями, облогою ворожих портів аліянтськими кораблями та пожвавленою активністю аліянтської авіяції в повітрю. Теж ворог розвивав свою акцію на фронті. Рівночасно аліянтська повітряна розвідка ствердила, що на шляхах Північної Кореї було вчора понад 7,700 ворожих вантажних автомашин, що є безсумнівним доказом дальшої розбудови ворожих сил на фронті та евентуальної підготовки до нового наступу. Теж в повітрю ворог мав вчора понад 300 літаків, що становить найбільшу кількість, яка досі появилася.

ПОМЕР СЕНАТОР ВЕРРІ — РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ ПРОВІДНИК

Вашингтон. — Сенатор Кеннет Веррі, республіканський провідник на залі під час сенатських нарад, помер у шпиталі у віці 59 років в наслідок запалення легенів, хоч його приятелі кажуть приватно, що це була недуга пістр'яка. Він хворів ще від серпня, коли мусів був піддатися операції на шлункову недугу, одначе безпосередньо перед смертю його привезено до шпиталю як хворого від перестуди. Він був уже вдруге вибраний сенатором із стейту Небраска і його реченець мав кінчитися в 1955 р. Тому, що в Небрасці губернатор республіканець, панує певність, що він призначить республіканця на місце Веррі, поки прийдуть нові вибори на сенатора і в Конгресі буде й надалі засідати 50 демократів і 45 республіканців. Веррі належав до консервативної групи республіканців і був прихильником ізоляціонізму. Передбачають труднощі для республіканців при виборі нового провідника на залі сенату на місце Веррі.

НАРАДИ В РИМІ ЗБІЛЬШАТЬ ОБОРОННІ ЗУСИЛЛЯ ЗАХОДУ

Рим. — В столиці Італії закінчилися наради міністрів закордонних справ і шефів штабів країн Атлантійського Пакту, вияснивши цілу низку оборонних проблем та намітивши нові шляхи і дальші плани оборонної підготовки. На цих нарадах не вирішено, правда, жадної конкретної проблеми, але основно підготовано ґрунт для важливих рішень в майбутньому, правдоподібно вже на черговій конференції Північно-Атлантійської Ради, що має відбутися в Лісбоні. До найважливіших справ, обговорених і вияснених на нарадах в Римі, зараховується справа створення европейської армії та участи Німеччини в західних оборонних зусиллях. — Рада прийняла до відома звідомлення про створення спільної европейської армії з французьких, італійських, німецьких, бельгійських, голандських і люксембурських вояків, в загальній силі 43 дивізій, в цьому 12 дивізій становитимуть німецькі вояки, рекрутація яких мала б початися вже в половині наступного року. Вияснено теж цілу низку господарських проблем, зв'язаних з обороною. Дуже важлива була заява ген. Айзенгавера аліянтського головного команданта в Европі, який твердив, що хоча аліянти ще далеко не приготовані до оборони, проте вони вже тепер ставили б спротив евентуальній совєтській агресії та могли б її бодай на деякий час зупинити, щоб могти змобілізувати інші оборонні сили. До неполагоджених справ на цій конференції зараховується насамперед справа найменування головного команданта аліянтської фльоти на Атлантику, бо британський представник в останній хвилині та на особисте доручення прем'єра Черчила відмовився піддержати американську кандидатуру на цей важливий пост.

ГЕН. ВАН ФЛІТ ВИЯСНЮЄ НЕПОРОЗУМІННЯ ЩОДО ПЕРЕМИР'Я НА ФРОНТІ

Токіо. — Командант Восьмої Армії і головний командант сухопутних збройних сил Об'єднаних Націй на фронті в Кореї, ген. Джеймс Ван Фліт, вияснив вчора, що з його кватири не вийшов жаден наказ про тимчасове припинення воєнних дій на фронті, але він рівночасно признав, що інший його наказ міг бути так помилково інтерпретований. Щоб не дати ворогові жадних натяків на евентуальні дальші аліянтські пляни, ген. Ван Фліт видав тільки коротку заяву, ствержуючи, що „з цим днем 28-го листопада немає жадного перемир'я в Кореї. Є надія, що воно буде, але ці надії не можна саботувати прагнучими міркуваннями". — Наступного дня ген. Ван Фліт виявив, що один з військових наказів міг бути помилково інтерпретований як наказ до тимчасового перемир'я. Він теж додав, що офіцієя фронтові команданти одержали додаткові інструкції та вияснення, щоб не було більше жадних непорозумінь.

СУД ВІДМОВИВСЯ ОХОРОНЯТИ ГРАЧІВ ВІД ПОДАТКУ

Вашингтон. — Спеціяльний федеральний судовий сенат, складений з трьох суддів, відкинув скаргу професійного грача, який домагався заборони накладати податок на його прибутки тому, що він не має правного дозволу на ведення гри і не має означеного місця, в якому гра відбувається. У теперішньому випадку скаргу вніс Гейс Л. Комб, власник газетного кіоску („стенду"). Його адвокати твердили, що податковий закон на цій точці сторонничий, і кривдить деякі групи. Комб мав заплатити податок в розмірі $50. Суд одначе вирішив, що позовник прийшов до суду „з нечистими руками" і тому не має права до судової охорони. Це судове рішення засадниче, бо воно дозволяє урядові накладати податки на грачів, які не вибирають дозволу на втримування місць гри.

АМЕРИКА ПІДДЕРЖУЄ ЮГОСЛАВСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ СОВЄТІВ

Париж. — Американський представник в Об'єднаних Націях піддержував вчора югославські обвинувачення проти Совєтського Союзу за загрозу миру на Балканах. Джан Шерман Купер, промовляючи в імені американської делегації в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї, говорив про „зростаючу військову силу" совєтських сателітів на югославських кордонах. На підставі достовірних інформацій він твердив, що Болгарія, Румунія і Мадярщина мають тепер — здовж югославського кордону понад пів мільйона військ, що становить більше ніж подвійну кількість того контингенту, на який їм дозволяють мирові договори. Ці війська в останньому часі дістали теж наймодернійше совєтське устаткування — твердив американський представник, заявляючи, що югославські обвинувачення віддзеркалюють ситуацію, яка серйозно загрожує світовому мирові.

АМЕРИКА ПРИЗНАЧИЛА $ 55,000,000 НАГЛОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ДЛЯ ФРАНЦІЇ

Вашингтон, 29 листопада.— Адміністрація Економічної Кооперації оголосила, що призначила для Франції приділ в сумі $55,000,000 на негайну допомогу Франції. Для таких самих цілей призначено Греції $13,500,000, а Ісляндії $350,000. Від 1 липня теперішнього року признано для таких цілей $386,139,000 з однобільйонового фонду, ухваленого Конгресом. Адміністрація Економічної Кооперації каже, що допомога Франції є тільки тимчасова і вона не стоїть у жадній пропорції до справжньої допомоги, яка має бути вислана упродовж теперішнього року. Вирішення, яку вона допомогу має дістати, прийде аж після оцінки нарад Північно-Атлантійської Ради в иРмі.

МОЖЛИВІСТЬ НОВОГО КОМПРОМІСУ НА ПЕРЕГОВОРАХ В КОРЕЇ

Токіо. — В Панмунджом вчора продовжувалися наради в справі перемир'я в Кореї, які згідно з умовою повинні закінчитися впродовж одного місяця. Після устійнення тимчасової лінії перемир'я, аліянтські і комуністичні делегати зупинились знову на „мертвій точці" суперечностей щодо ґарантій перемир'я. Червоні відкинули аліянтську пропозицію щодо „замороження" теперішнього стану і кількости військ по обох боках демаркаційної лінії та щодо створення окремої комісії, яка мала б право перевіряти здійснювання постанов перемир'я в цілій Кореї. Натомість вони видвигнули свою пропозицію, домагаючись, щоби передумовою перемир'я зробити теж відкликання з Кореї всіх „чужих військ". Власне в цьому пункті вчора комуністи натякнули на можливість компромісу, запитуючи аліянтську делегацію, чи вона була б готова дебатувати над справою „ступневого відкликання чужих військ з Кореї". Аліянти не дали жадної відповіді, але „прийняли до відома" цей комуністичний запит.

ВОЗЯТЬ ГЕЛІКОПТЕРОМ РОБІТНИКІВ ПОНАД ПІКЕТОВУ ЛІНІЮ

Виппані, Н. Дж. — За допомогою гелікоптера перевезено п'ятнадцять робітників, що втримують фабричний будинок і бюра підприємства в належнім стані, понад пікетову лінію, якою обставлена під час страйку фабрика виробу паперу. Керівники підприємства пояснюють, що це виключає сутички із страйкарями. Робітники і працівники сідають у літак на майдані в Мориставн. Вартість такого перевозу — $150. Після роботи вивезено робітників з фабрики таким самим способом. Голова юнії сказав, що страйкуючі робітники спостерігають такі „маневри" з посміхом. Він каже, що це перший раз в історії возять літаками робітників на працю.

Д-Р С. ВИТВИЦЬКИЙ ВИЯСНИТЬ СТАНОВИЩЕ У.Н.РАДИ

Д-р Степан Витвицький, заступник голови Виконного Органу Української Національної аРди та керманич його ресорту закордонних справ, погодився дати авторитетні відповіді на цілу низку запитань в справах Української Національної Ради та її оцінки і відношення до українських і міжнародних справ. Вияснення д-ра Витвицького будуть надруковані у формі інтерв'ю в одному з найближчих чисел „Свободи". Д-р С. Витвицький, колишній міністер закордонних справ в уряді Західної Української Народної Республіки, приїхав до Злучених Держав на початку цього місяця в дорученні Державного Центру і цю місію він поступово буде здійснювати. Вчора д-р С. Витвицький вже вдруге відвідав Український Народний Союз і Редакцію „Свободи", виявляючи цим своє відношення до цих українських громадських установ на американській землі. Д-р Витвицький живо інтересується працею в цих установах, зокрема і х н ь о ю довголітньою акцією в користь допомоги українським визвольним змаганням в багатьох ділянках організаційного, культурного й загально суспільного життя. З боку Українського Народного Союзу і Редакції „Свободи" д-р Витвицький зустрів теж не меншу увагу до нього та його відповідальної місії.

ДОНН НАМІЧЕНИЙ АМБАСАДОРОМ ДО ЯПОНІЇ

Вашингтон. — Джеймс К. Донн, американський амбасадор до Італії, за останніх п'ять років, має стати першим амбасадором до Японії після складання миру з цією країною. Це пов'язане з якимись перемінами в департаменті стейту. Донн це професійний дипломат, має 60 років життя, новий пост обійме на весну або аж улітку наступного року. — З інших перемін важлива димісія асистента департаменту стейту для справ Далекого Сходу Діна Роска.

ПРО-ЗАХІДНИЙ ПЕРЕВОРОТ В СИРІЇ

Дамаск, Сирія. Новий про-совєтський уряд Сирії, створений прем'єром Давалібі, лідером народної партії та відомим противником Заходу, зокрема Злучених Держав, не вдержався навіть повних 24 години. Після проголошення цього нового уряду, армія, із своїм шефом штабу полк. Адібом Шішеклі, перевела безкровний переворот, заарештувавши всіх членів уряду та захопивши всі державні уряди. Полк. Шішеклі є відомим приятелем Заходу та прихильником участи Сирії в організованій Заходом оборонній системі для Близького Сходу. В державних переворотах він має вже велику практику, бо від 1949-го року це вже третій керований і переведений ним. Місцева радіостанція проголосила його заяву, в якій вияснюється, що переворот доконано на те, щоб захоронити безпеку країни. Попередній прем'єр Давалібі був відомий теж зі своїх симпатій до Совєтського Союзу та пропонував, щоб арабські країни заключили з Москвою договір про ненапад і затіснили свою співпрацю з нею.

МІДЬ БУДЕ ВИКЛЮЧЕНА ВІД ЦИВІЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ В 1952 Р.

Вашингтон. — Манлі Флайшман, новий адміністратор оборонної продукції, заявив, що „рука на стіні вже пише" про заборону в 1952 р. вживати таких металів, як нікель і мідь до виробів для цивільного вжитку. Він визнав, що приділи на перший квартал ще можуть втриматися, одначе надалі вони будуть вжиті виключно для виробів зв'язаних атомовою зброєю і будовою нових літаків. Нікель це дуже важливий метал для виробу ракетних літаків, а його припаси обмежені, і тому він мусить бути виключений від виробу предметів для цивільного вжитку. „Військові вимоги і вимоги оборони мають перевагу і будуть її мати й надалі" — заявив Флайшман. Заліза й сталі є більше й тому ці метали не підпадають під таку гостру заборону. Красва Влада Продукції вислала коло 200 дослідників до всіх закутків країни, щоб вони перевірили, як в практиці виконують наказ про обмеження приділів металів для цивільного вжитку. — Роджер Ловел Путнем, щойно призначений головою стабілізаційної агенції, вже обняв своє становище.

В АМЕРИЦІ

● **Нешкідлива бомба вибухла на станції підземки при 14 вул. в Ню Йорку.** Вона була схована в автоматичній скриньці, куди подорожні дають до переховку свої речі.

● **Союз Білоруських ветеранів в Ню Йорку** влаштовує в неділю 2 грудня в 3 год. дня (431 Іст 6. вул.) Святочну Академію, присвячену 31-им роковинам Слуцького Повстання. З цієї нагоди в суботу 1 грудня з радіостанції ВВРЛ о 3 г. 20 хв. буде радіопередача білоруською мовою.

● **Працівники в бюрах секретаріяту Об'єднаних Націй** в Ню Йорку взяли участь у вправаах для рятунку від повітряного нападу в середу. Там працює 3,000 осіб.

● **Різдвяний бонус до $40 дозволила давати робітникам** Рада Стабілізації Платні. Раніше рада вважала, що бонусу не можна давати, бо це дорівнюється підвищці платні.

● **Звільнений від керівництва міських справ у Маямі на Флориді,** Челсі Дж. Сенерчія, вибраний посадником міста найвищим числом голосів, яке віддано колинебудь при такому виборі. Комісія відсунула була його з причини політичних непорозумінь.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ РІЗДВЯНО-СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ"

Придержуючись традиції попередніх років, Адміністраці „Свободи" рішила й в цьому році віддати окреме місце в щоденнику на оголошення різдвяно-святочних побажань і привітів. Різдвяне число „Свободи" появиться з датою суботи, 5-го січня 1952 року та в збільшеному об'ємі. Ціну для оголошень цих побажань встановлюється: один інч через одну колонку (п'ять рядків)—$2.00; три інчі на одну колонку—$5.00; один інч через дві колонки—$3.50; два інчі через дві колонки—$6.00. Оголошення різдвяних побажань прохається надсилати найпізніше до 25-го грудня ц. р. і разом з грошевою належитістю, бо тільки в такому випадку вони будуть поміщені.

Треба сподіватись, що наш загал скористає з цеї нагоди, щоб дати про себе знати, висловлюючи при цьому свої різдвяні побажання своїм рідним, приятелям і знайомим. Газета, що виходить у великому тиражі та йде навіть в найдальші закутини світу, занесе Вашу вістку і Ваш привіт можливо й там, куди не дійшло б жадне інше повідомлення. Це справить Вашим рідним і знайомим радість та піддержить в них віру й надію на краще майбутнє.

Адміністрація „Свободи".

В СВІТІ

● **В Пузан в Кореї** три експльозії висадила в повітря південно-корейський арсенал, в наслідок чого трьох корейців було вбитих і шістьох поранених. Ще не відомо, чи експльозія була припадкова, чи в наслідок саботажу.

● **Комуно-корейське** командування й уряд вислали Об'єднаним Націям листа в якому заперечують американські повідомлення про вбивство американських полонених, заявляючи, що це „видумані історії" на те, щоб перешкодити в переговорах про перемир'я.

● **Винстон Черчил,** консервативний прем'єр Британії, обходить сьогодні 77-му річницю своїх народин.

● **В поштовому уряді в Бремені,** в Німеччині, вибухла переслана поштою бомба, від якої дві особи згинуло в 14 було поранених. Ведеться слідство.

● **Туреччина відкине** совєтську протестаційну ноту проти турецької участи в аліянтській системі оборони Близького Сходу — повідомлено з поінформованих джерел в Анкарі.

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exccept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ ЕТАП

Український Конґресовий Комітет проголосив формальне повідомлення про „важну подію консолідації українського організованого життя в Америці", а саме про вступлення до УККомітету Українського Робітничого Союзу та Об'єднання Українських Демократичних Організацій в Америці. В повідомленні сказано, що приступлення цих організацій до одної центральної репрезентації американських українців наступило після прийняття „проєкту доповнень та зміни деяких постанов статуту УККомітету". Рівночасно устійнено, що представники цих організацій увійдуть до Екзекутиви і Політичної Ради УККомітету. На закінчення свого повідомлення УККомітет висловлює віру, що „український загал Америки прийме цей факт консолідації з правдивим вдоволенням, бо від тепер спільними об'єднаними силами цілої організованої американсько-української громади скріпиться наша праця для добра Америки та для допомоги визвольним змаганням українського народу на незалежне, державне життя".

Проголошений факт дальшої консолідації українсько-американського зорганізованого життя це справді важлива подія. Вона практично завершує повну консолідацію всіх українських сил в Америці „для добра Америки та для допомоги визвольним змаганням українського народу". В Українському Конґресовому Комітеті є тепер дослівно всі українські угрупування в цій країні, якщо про такі можна говорити. Основу УККомітету творять всі чотири братерсько-допомогові організації і там разом з ними заступлені теж всі інші організації — націоналістичні, консервативні, ліберальні і соціялістичні. Немає там, очевидно, комуністів, бо ті не належать ані до українців, ані до американців.

Того роду подія, як завершення консолідації української групи в Америці, вимагала б основніших вияснень, тим більше, що в нашій громаді є багато новоприбулих, які ще не мали ані часу ані можности познайомитись з розвитком, що призвів до теперішньої повної консолідації в УККомітеті. Було б теж інтересно знати, які саме пропозиції змін і доповнень постанов статуту прийнято. На повне вияснення тих справ, якого американсько-український загал має право домагатися, буде ще напевно багато часу й нагод, зокрема майбутній черговий Конґрес та підготовка до нього.

Для нас, як спільноти, тепер важлива і головна сама подія, що без сумніву може послужити прикладом українцям в інших країнах. Тут бо без будь-якої зовнішньої спонуки і без будь-яких більше чи менше припадкових „дириґентів" і „хазяїнів" — як це траплялося з іншими національностями — доверщено великого діла об'єднання і повної консолідації. Українці в світі вже, здається, самі були зневірились щодо самої можливости такої консолідації. Про такі об'єднання у нас тільки говориться, але як прийдеться до справжнього об'єднання — українці були безрадні. Останнє повідомлення УККомітету переконує своїх і чужих, що ми — при всіх наших недомаганням і недостачах — все ж таки зріла громада.

Повна консолідація зорганізованого українського життя в Америці в рямках УККомітету не є в жадному розумінні припадком. Навпаки, вона є сумою великих зусиль і збільшуваної свідомости. Заки прийшло до формального об'єднання в УККомітеті, ми вже мали багато прикладів такої повної співпраці — часто з великими перешкодами і при бурхливих нарадах — в наших громадах та у всіляких комітетах і при всяких нагодах. Ми вже мали приклади такої повної співпраці в ЗУАДКомітеті. Ми часто знаходили спільну мову в наших пресових органах, у нас було більше тої співпраці і спільної мови, ніж розходжень і тому теж завершення консолідації в УККомітеті є тільки логічною консеквенцією.

Знаючи наші обставини, можемо допускати, що теперішня консолідація в УККомітеті не є рівнозначна із сентиментальною „згодою в семействі" та „миром і тишиною", як цілями в собі. Повна консолідація американських українців повинна бути куди глибша, вона повинна бути узгідненням мети та засобом в змаганні до неї.

З вірою, що ця консолідація вдержиться і виправдається, рекомендуємо її як приклад всім нашим братам по крові, для яких воля України є не тільки фразою, але живим законом.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У.Н.С.

Місяць грудень кожного року має окреме значення для відділів Українського Народного Союзу. Для них цей кінцевий місяць кожного року є місяцем жнив, за які можна вважати річні загальні збори відділів, на яких вони роблять підсумки своєї цілорічної праці, вислухують річні звіти своїх урядників, обговорюють їх, намічують на їх підставі пляни праці на наступний рік та вибирають нових урядників, що мають тою працею керувати. З цеї нагоди ми бажали б вказати на деякі важливі справи, яким на цьогорічних зборах наші відділи повинні приділити окрему увагу, бо від них залежатиме майбутня їхня праця та її успіхи.

Звіти з дотеперішньої праці повинні бути приготовані дбайливо та відзеркалювати цілість праці наших відділів, як клітин великої братсько-допомогової організації — Українського Народного Союзу, та як складових частин наших громад. При обговорюванні звітів треба звертати увагу на всі добрі і від'ємні сторінки праці в минулому, треба розглянути та обміркувати всі її світла і тіні та на цій підставі винести відповідні постанови, щоб в майбутньому усунути недомагання і збільшити успіхи. При таких обговорюваннях звітів треба пам'ятати, що відділи УНСоюзу не є замкнені в собі, що вони у великій мірі залежать від стану і праці цілої громади, як і громада залежить від стану і праці цих відділів. Отже, крім чисто відділових і союзових справ, треба рівночасно обміркувати всі „світла і тіні" місцевих громад та винести відповідні рішення.

Велику увагу треба приділити зокрема виборові нових урядників, бо від них в найбільшій мірі залежить активність і дальший розвиток вже не тільки одного чи другого відділу УНСоюзу, але й цілої організації.

В рямках статуту УНСоюзу відділи мають повну самоуправу. Нових урядників ніхто не наставляє „згори"; їх вибирають виключно члени відділів, і перед ними опісля ці урядники відповідальні за працю у відділах. Вибір свідомих, працьовитих, солідних і совісних урядників, які мали б довір'я і членів відділу і цілої громади, забезпечить цим відділам найкращий розвиток та передове місце в громаді. Натомість несовісні урядники можуть занапастити відділ на довгі роки. Свідомість цього дораджувала б приступати до виборів розважно і при цьому керуватись не будь-якими особистими чи іншими симпатіями або антипатіями, але виключно добром відділу та цілого УНСоюзу, отже й цілої громади. Досвід виказує, що найбільше користи своїй організації приносять ті урядники, що вже виправдались, що виявили відповідну активність. Тому не є вказано віддалювати урядників, які совісно і віддано працювали. Якщо потрібна зміна, то вона повинна йти під тим самим кутом — добра організації.

При цій нагоді хочеться теж пригадати, що річні збори відділів та кваліфікації відділових урядників є точно означені статутом УНСоюзу і тому не можуть мати виправдання жадні місцеві обмеження тих кваліфікацій.

Треба теж сподіватись, що всі відділи УНСоюзу на своїх цьогорічних зборах пам'ятатимуть про наші загальні справи — збірка зголошень на новий літературно - мистецький тижневик „Свободи", вплата національного датку до Національного Фонду Українського Конґресового Комітету, вирівняння членської вкладки в Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті і т. п. та поставлять ці справи на свій порядок нарад.

Організаційна і громадська зрілість та дисципліна відділів Українського Народного Союзу, виявлена на річних зборах, двигне на новий щабель наше громадське життя та буде великою притягаючою силою для тих наших громадян, що з будь-яких причин ще не включилися в творчі ряди Українського Народного Союзу.

Григорій Герман.

Інтелектуальні сили в бизнесі

Федеральне Бюро Виховання у Вашинґтоні оголосило, що з початком теперішнього шкільного року записалося до високих шкіл, тобто до каледжів та університетів 2,116,440 студентів та студенток, а в попередньому році було 2,296,692 студентів, тобто цього року на 7.8 відсотків менше ніж попереднього. Таких високих шкіл є в Злучених Державах 1,806, а їх завдання підготовляти адміністраційні, учительські, письменницькі та інші творчі сили для втримання на високім рівні всього бизнесового й культурного життя цієї країни. Зменшення числа студентів при вписах до вищих шкіл викликає побоювання серед директорів вищих шкіл, бо вони з практики знають, яке буває запотребування молодих людей з вищою освітою у всіх ділянках громадського життя. Тому, коли Конґрес ухвалив закон про обов'язковий призив молоді до війська, директори наукових установ перші закликала владу, щоб вона „не висушувала „осередків, у яких готуються творчі сили, забираючи з них молодь для служби на боєвім фронті. Коли тепер Федеральне Бюро Виховання проголосило, що кількість свіжих студентів та студенток зменшилася „тільки" на 7.8 відсотків, вони зідхнули з полегшення, бо передбачували вищий відсоток.

Одначе інакше дивляться на цю справу промислові й інші продукційні, купецькі, банкові, перевозові й т. п. „бизнесові" установи, які саме тепер розгорнули до найвищого ступеня свою працю, щоб задовольнити запотребування країни. Їхня ціль не обмежується підшуканням звичайних технічних та бюрових працівників. Тому, що майже кожна ділянка бизнесу тепер поширюється і розростається, виявилося велике запотребування керівників поодиноких фабрик та робітень, а також і наглядачів над видайністю праці робітників, як „простих", так і інтелектуальних. Чим більше наглядачів - інспекторів — інструкторів, тим більша продукція й ефективність праці на фабриках і робітнях.

Краєва Рада Промислової Конференції стверджує, що в 1939 році кілька підприємств запровадило спеціяльні курси з своїми адміністративними працівниками, для екзекутивних урядовців та керівників. Тепер ця практика поширилася майже на всі великі підприємства, бо вона виявилася доцільною. Щоб зрозуміти, як високо цінять тепер людей на вищих становищах, треба згадати, що деякі підприємства витрачують $25,000 на перевишкіл одного тільки кандидата, щоб він міг зайняти місце екзекутивного урядовця — одначе й цей видаток не вважається високим. Що більше: одне тільки підприємство Вестінґгавс Електрік Компані потребує 1,500 керівників у своїх 16 фабриках, а на їх вишкіл присвятило 25'000 годин людської праці в половині цього року. Рухливість у напрямі вишколу зросла поточного року на 400 відсотків у порівнянні з попереднім роком. Вишкіл іде звичайно такими способами: переводять людей в означених відступах часу з однієї ділянки праці до іншої; приділюють їх до різних комісій, які радять над спеціяльними проблемами підприємства; покликають їх до різних комісій, які радять над спеціяльними проблемами підприємства; покликають їх на конференції в справах загальної техніки ведення бизнесу; посилають їх на спеціяльні курси керівників, улаштованих університетами і т. п.

Між підприємствами, що з усією завзятістю вишколюють розумових працівників на екзекутивних урядовців, згадуються такі загально відомі в Америці й поза Америкою фірми Інтернешенел Гарвестер, Електрік Ілумінейтинґ, Форд Мотор Компані, Борровс Аддинґ Машін Ко., Крайслер Мотор Ко., Серс Робек, Стандарт Ойл Ко., Дю Понт, Біґелов-Санфорд, Дітройд - Едісон енд МкКормік Ко. і т. п.

Ілиной Сентрал залізниця оголосила „Програму Конференцій для Провідників для вишколу наставників над людьми. Каже представник цього залізничого підприємства: „Людина може навчитися, як вести діло в своїм департаменті — за те програма проводу вчить його такого предмету, як бизнесової психології і як втримувати свій штаб працівників в щасливім настрою при спільній праці".

Щодо університетських курсів, то напр. програму вишколу управителів в Гарвардському університеті започаткована з кінцем другої світової війни, дала нагоду 250 компаніям вислати своїх 1,500 найздібніших інтелектуальних працівників на 13-тижневі курси, щоб їх підготувати на керівників. Такий пересічний студент на курсах має 43 роки життя, а його річна платня становить $15,000. На курсах учать його таких предметів, як: бизнес, американська економіка, видатки й фінансова адміністрація, і проблема при орудуванні робітниками. Подібні курси улаштовують університети: в Питсбурґу, Нортвестерн університет у Шікаґо, університет Мишиген, а на найближче літо підготовляє свій курс колумбійський університет в Ню Йорку.

Оце тільки відхилений рубець заслони, за якою ведеться наука, підготова, вишкіл, перевишкіл і бизнесова практика в проводі американських підприємств. Одначе й це вистачає для зрозуміння, чому Америка перевищує цілий світ у веденні бизнесових справ.

Американська анкета про „будучність Росії"

(Надіслане з Німеччини).

Американський журналіст Мелвин Ласкі видає в Берліні німецькою мовою місячний часопис, що зветься „Дер Монат". Ласкі має багато приятелів серед російських еміґрантів і в своїй редакційній та політичній діяльності охоче прислухається до їх порад. Так, минулого 1950 р., Ласкі організував у Берліні Міжнародній Конґрес для Свободи Культури, але чомусь так вийшло, що на цьому конґресі було повно росіян, тільки поневолені Сов. Росією народи мали дуже скупе представництво, а деякі з цих народів і зовсім не були на той конґрес запрошені.

На протести українців проти такої партійности Ласкі заявляв, що це сталося випадково: али ми й далі бачимо як Ласкі лишається вірний своїй безкритичній симпатії не так до російського народу, як до російського імперіяльного становища.

Таким прикладом може бути анкета, яку улаштував „Дер Монат" з приводу відомої статі Джорджа Кеннена про будучність Росії (опублікована в американському квартальнику „Форен Афферс", за квітень 1951).

Кеннен у своїй статті хоче обмежити російський імперіялізм, жертвуючи для Росії Україну та інші завойовані совєтською армією країни. Україну Кеннен уважає за господарську частину Росії. Так як Пенсилвенія є господарською частиною Злучених Держав Америки... Це міркування п. Кеннена могла б ужити кожна дужча нація проти слабшої: прим., англійцям була потрібча економічно Індія, для Голяндії потрібна була економічно Індонезія, Франції потрібна була Сирія і т. д. Однак ці держави визнали незалежність країн, що були раніше їх колоніями.

Чому має право панувати над украніським народом Москва? Тільки тому, що на Україні є великі природні багатства і працьовите населення? Тоді нащо Злучені Держави Америки проголошують своїм кличем боротьбу проти імперіялізму і проповідують свободу для народів?

Ми не вважаємо п. Кеннена за якогось принципового ворога свободи народів і зокрема свободи української нації. Як видно, п. Кеннен мало поінформований в справах Сходу Европи, зокрема в справі української. Він перебуває під гипнозою сильної російської пропаґанди, яка фальшує факти і подає відомості про Україну в неправдивому світлі.

Найбільше „постарався" для цього п. Давид Далін у своїх книгах і статтях, опублікованих різними мовами. П. Далін спеціяльно хоче представити своїм читачам український національний рух як „німецьку вигадку", що не має, мовляв, ніякого ґрунту в житті.

Знаючи, що М. Ласкі стоїть близько до Даліна і його однодумців, ми ні трохи не здивовані, коли в анкеті, улаштованій редакцією „Дер Монат", взяли участь росіяни або відомі своїм русофільством неросіяни (пр. Ернст Ройтер, голова міста Берліну). Чомусь до цієї анкети не запрошено також хоч би одного члена народів, поневолених Сов. Росією. Які наслідки дала ця анкета Лаского, покажемо далі.

Ернст Ройтер виступає в анкеті прихильником російсько-німецької приязні і висловлює надію, що йому пощастить ще раз колись в російській селянській хаті з російським селянином разом кашу їсти... (Ройтер, бувши колись комуністом, жив у Росії і грав визначну ролю в совєтському апараті). Ройтер у своїй статті в „Монат" висловлює правильну думку: „Народи мусять пізнати, що їх внутрішня свобода тільки тоді забезпечена, коли може бути забезпечена свобода всіх народів".

Поряд з такими поступовими думками, виступають два російські еміґранти Далін і Федор Степун, як оборонці панування російського народу над іншими націями, включеними до Совєтського Союзу. Далін є того погляду, що в разі нової світової війни „Росія ніколи не може бути окупована чужими арміями", а тому, мовляв, навіть після воєнної поразки, російський народ буде творити свій внутрішній лад своїм способом, незалежно від чужих наказів.

Однак, недавня дійсність, напр., у Німеччині показує, що без фактичної допомоги демократичних великодержав, Німеччина не відновила б свого демократичного ладу, і в цій країні, без окупації, ще й досі могли б панувати гітлерівці. Англо-американська окупація знищила організації нацистів і помогла демократичним партіям, вільним професійним со-

(Закінчення на стороні 3)

Елізабет Котмаєр.

ЧОМУ Я ПЕРЕКЛАДАЮ УКРАЇНСЬКІ ПОЕЗІЇ

Мене не раз запитувано: „Чому ви перекладаєте по-німецькому українські поезії? На що ви сподіваєтеся від цієї спроби?" З цього приводу висловлювано подив і радість. Я хочу відповісти на ці питання.

Коли мені було щось із п'ятнадцять років, мій батько подарував мені брошуру, що містила в собі жовтий та блакитний кольори і носила назву „Україна". Подробиць цієї книжки я вже не можу собі пригадати. Але дуже добре в спомині мені те глибоке враження, яке справив на мене тоді опис країни, її історії та спосіб життя народу. Не так, як звичайно цікавить молоду людину опис чужої землі; значно більше, по той бік усякого усвідомлення, була зворушена моя душа. Я сильно відчувала: ця перша зустріч з „Україною" була дуже, дуже важлива й значуща для мене — і не тільки для мене, а взагалі. Проте, я не спроможна була б сказати, як далеко.

Багато красвидів, людей, творів мистецтва й духу, соціяльні течії та історичні події можуть, частинно перетинаючи одне одне, зробити дійсним наше сьогоднішнє. Те, що, проте, може явити живий вплив, ми не можемо добирати з множества. Воно стрічається нам, промовляє нам і викликає в нас звучання того, що до цього було вже готове. Гомін та відгомін це не те саме, проте вони споріднені.

Бігом років я усвідомила, що я европейка. Я не маю на увазі, що я себе вважала не за европейку в черґуванні якихось вимаганих ідеологій, лише просто як щось таке маленьке, европейське, в чому не бракує жадного із складників европейського духу та вдачі. В цьому міститься, отже, й „Схід", протилежний бігун щодо тієї ясної міри, яку я знайшла у Франції поміж двома війнами. Так було ввесь час; інколи він снив, інколи збуджувався. Але треба було багато зіткнень, аж він почав промовляти. „Схід" у мені, ще німий, натрапив, знову ж таки, на щось, що з нього рухнулося від маленької книжечки: „Україна". Влітку 1948 я побачила тут, на виставці в маленькому франконському містечку Дінкельсбюлі картини чотирьох модерних малярів, німців Ернста Фоґеля, Германа Ансельмента, Гергарда Кнішона і українця Юрія Соловія. Півроку пізніше, по довгому зимовому вечорі, що його спільно пережили українські й німецькі мистці, виникла моя невелика новеля „Червоний лебідь". Бандуру заступила тоді ґітара, і українські друзі співали пісні своєї батьківщини. (Якщо пощастить видати другий зошит „Хорса", новелю буде там опубліковано). Тим часом я познайомилася з багатьма українцями, тут, у Мюнхені і в Міттенвальді. Великодніми днями 1950 комусь впало на думку, що коли вже спів українців у „Червоному лебіді" має певну ролю, то й текст повинен цитувати собою якусь українську пісню. Я попросила зразків і дістала на пропозицію оці рядки зі старої народної пісні:

Ой ти, Івасю, серце моє,
Вподобалося личко твоє,
Не так личко, як ти самий,
Мов на папері написаний —

Колись вивчені, пізніш забуті слов'янські слова знову виринули в мені; я тепер вивчала цю українську пісню і не заспокоїлася доти, доки мені не пощастило перекласти її в німецькі вірші. Від Юрія Соловія та його друзів я з бігом часу довідалася більше про Україну, передусім же про її нині живих мистців та поетів, ніж тоді, багато років тому з жовто-блакитної книжечки „Україна". І, нарешті, Юрій Соловій спонукав мене зважитися перекласти сьогоднішні українські поезії.

Я повинна сконстатувати, що, як доросла, я ніколи ще не вивчала так німецької мови, як при цій розпочатій праці. (Це жадна помилка! Справді, я вивчаю німецьку мову цілком по-новому). Звичайно ж, що я знала, мовляв, мова поезії суттєво відрізняється від мови повідомлення. "A poem should not mean but be" — Поезії не думати про щось, а ним бути", писав американський поет Ерчібалд МекЛейш у своєму „Мистецтві поезії" (цитовано за Ансельмом Ґаєром: „Проблема перекладної лірики", з літературної сторінки „Ноє Цайтунг", ч. 309/310 з 30 грудня 1950). І „рождавсь праметаль у пісні", сказала молода поетка Емма Андієвська у своєму вірші „Троянда пішла від місяця". Як згадано, я знала про це і, звичайно ж, вживала мою німецьку материнську мову як поетичну мову. Але те, що поетичну мову можна розуміти як спільну мову безпосередньо від поета поетові — поза всякою філологією — це я пережила, коли заглибилась у поезії Василя Барки. Я пережила й переживаю це досі так, без окружних шляхів, як переживають і розуміють усміх або сльози людини; щоб піднятися цього розуміння, не потрібно жадних пояснень. Бо ці поезії не „гадають" про щось, а суть,,.

Либонь не небезкорисно вивчити формальні й філософічні „ізми" минулого й сучасного, як, правдоподібно, не небезкорисно познайомитися з вимаганими теоріями Европи. Але важливішими, ніж „ізми", видаються мені суттєві мистецькі твори; і більш значуща, ніж теорії Европи, є жива, плідна субстанція Европи. Багато чого, як от: матеріялізм, скепсис, песимізм, ізтоншило й послабило субстанцію в середній та західній Европі. Не гасла можуть принести зосередження й посилення. Якщо навіть віднестися від внутрішнього оновлення зв'язків між Богом та людьми (про це в цих рядках не будемо говорити), то видужання й оновлення походять лише від впливів невикористаних, щільних субстанцій. Тож відчинити шлюз у моїй маленькій царині, ліриці: це глузд моїх розпочатих перекладів з українських поезій.

Я знаю, що переклад ніколи не збігається з первісним текстом, що ніяка репродукція не заступає оригінальну. Але що моглн б ми довідатися ц Сезана чи Брака, якби лише з боязні перед недосконалістю відтворення не з'явилося жадної книги й жадних таблиць із репродукціями їхніх образів? Чи ж не виявили протягом сторіч найживішого впливу Гомер і Шекспір у перекладах? Я далека від того, щоб намагатися більше, ніж це можливо. Немає потреби доводити в іншій мові, в чому полягає значення поета для його рідної мови. Хто хоче в цьому вправлятися, повинен звернутись до оригіналу. Якщо ж, проте, можна з перекладу прочути й прознати, що якась поезія живе з потужних образів і на образи перетворених звуків, і німецький читач (як це в дійсності сталося) здивовано запитає: „Чи знають українці, що їх підносить до Барки? Чи його друкують, читають?", то тоді переклад служить службу, для якої він покликаний.

Виникає бажання виготувати двомовне видання Барчиного циклу „Трояндний роман" і забезпечити видання образовим оформленням споріднених мистців. Ми сподіваємося на такі образові додатки від Андрієнка-Нечипайла, О. Архипенка, О. Грищенка, В. Прокуди, Ю. Соловія, В. Воронюка. Не йдеться про „ілюстрації" до поезій, лише про свого роду самостійний, проте адекватний супровід. Барка погодився з радістю. Крім того, заплановано невеличку антологію перекладів з коротких поезій інших укр. поетів, які ставлять до читача не такі надзвичайні вимоги, як своєрідні Барка, Андієвська або Зіновій Бережан, а можуть дати ширшим колам загальну уяву про характер різноманітних голосів сьогоднішньої української лірики: Б. І. Антонич, С. Веретенченко, С. Гординський, О. Зуєвський, Ю. Клен, Ю. Косач, І. Костецький, Л. Лиман, О. Лятуринська, Є. Маланюк, Б. Нижанківський, М. Орест, Т. Осьмачка, Л. Полтава, І. Роговська, В. Свідзінський, О. Стефанович, В. Старицький і ін.

Треба багато ще праці і багато сприявливих годин, що їх годиться не вимушувати, а терпляче очікувати, заки обидві сподівані книжки будуть готові до публікації. Чи ж знайдеться на той час меценат або меценатне видавництво, яке практично уможливило б видання? Покищо ми його ще не знаємо.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА.

ВЖЕ ПОНАД 2,000 ЗГОЛОШЕНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ НОВОГО ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ТИЖНЕВИКА „СВОБОДИ" ЧЕКАЮТЬ ЩЕ НА ВАШЕ ЗАМОВЛЕННЯ, ЩОБ ТИЖНЕВИК МІГ ПОЯВЛЯТИСЯ! НЕ ВІДТЯГАЙТЕ З ВИСИЛКОЮ ВАШОГО ЗГОЛОШЕННЯ!

АЛЬМАНАХ УНС НА 1952 РІК

(Календар-Альманах Українського Народного Союзу на рік 1952, опрацьований Редакцією „Свободи", Накладом Українського Народного Союзу, Ню Джерзі, 1951, ст. 160)

— Не йшов би ти спати, та ж завтра „Біг Бен" задзвонить ще перед п'ятою і мусиш зриватися з недоспаного сну.

— Читаю новий „Календар Альманах Українського Народного Союзу на 1952 рік". Дуже цікаві статті, поезії, оповідання...

— А де ж той „Календар", якось його не бачу!

— Він при кінці книжки! Бачиш, ми модернізуємося, немає в ньому також віщування погоди „столітнього календаря"... Та погоду щохвилини віщують радіопрограми, та й то деколи не вгадують навіть на найближчий день, що ж тоді говорити про цілий рік!

— Що ж там таке цікаве в цій книжці?

— Все! Немає тут нудного! А це найважніше.

Хочеш — поезій? Маєш їх аж сім! Євген Маланюк, Остап Тарнавський, В. Барка, М. Боєслав, В. Сосюра, Б. Бора і Яр Славутич. Як бачиш, імена авторів говорять вже самі за себе.

— Поетів у нас завжди було доволі. Ми нація поетів. А є там і такі поезії, що їх можна б читати згори вдолину і здолини вгору і знайти жодного толку. Бо тепер і такі поезії пишуть і навіть друкують, як „модерні".

— Календар Альманах мусить мати різнородний зміст. Та в ньому немає таких „модерних" віршів, яких ти боїшся. Та хто не долюблює в'язаної ритмом і римом мови поетичної Музи — той знайде в цій книжці кілька інтересних оповідань знаних наших авторів і напевно не пожалує того часу, що стратить на милу гутірку з ними. Р. Купчинський, М. Струтинська, О. Тарнавський, Д-р К. Базилевич, Ікер, М. Понеділок і Д. Кулик. Якось так вийшло, що і їх є сім!

— І це вже все?

— Куди там! Книжка великого формату і обіймає аж 160 сторінок друку. Містить вона багато важного публіцистичного матеріялу про справи, що цікавлять нас усіх в теперішньому такому важливому для нашого народу часі.

Про наші поточні завдання й цілі пише Л. Мишуга („В історичний момент") та Дмитро Галичин („Моральна допомога поневоленій Україні"). Про „Український Народний Союз" та його працю інформує Григорій Герман.

— Це так ніби про високу політику...

— Ні, це не „висока" політика, це повинна бути політика кожного з нас. І саме про це пишуть згадані автори статтей. Як довго десятки тисяч, — а то й сотні тисяч — наших людей не візьмуться за ту політику, про яку тут пишеться, так довго наша свята справа, що нам усім така дорога, не знайде щасливого завершення, не увінчається бажаним успіхом. Бо тут накликають до дійсного патріотизму, до його видимого знаку, до жертвенности. І Кедрин подає, що в чотирьох наших українських братсько-допомогових організаціях зареєстровано около 110.000 членів. Якби тільки четвертина вплатила була минулого року датки на наш Фонд — то було б 250,000 долярів... А було...

— Бачу, ти гарячкуєш!

— Не зашкодило б і тобі погарячкуватися!

— Чи в цьому Альманахові-Календарі можна прочитати щось і про нас, скитальців?

— Ти все ще думками скиталець! Та поки зможеш далі рухатись, треба конче подумати про ту „політику", що про неї ми що лиш тільки говорили. Про життя українських людей, що мусять скитатися по чужих землях, пишуть такі автори: Іван Смолій (До нових берегів), Д-р Степан Баран (В світ за очі) та Максим Подорожний у статті „Міранда", де розповідає про побут в еспанському таборі для втікачів в часі минулої війни.

— А маєш там щось про життя в Америці? Це ж нас найбільше тепер цікавить.

— Про Злучені Держави Америки та про українців на цій землі розповідає аж шість авторів: Д-р Семен Демидчук (Слідами українських піонерів), Отар (Як перед 175 роками), А. Драган (Розвиток робітничого руху в ЗДА), Іван Кедрин (Нова українська іміграція в ЗДА), Іван Колосів (Американський театр) та В. Орейчук (На твердій основі).

— Бачу, що книжка всебічно зредагована, кожний знайде в ній щось цікаве для себе.

— В ній стрінеш ще кілька статтей, що про них не могли ми згадати в попередніх групах: Д-р Іван Раковський: „Проф. Михайло Грушевський у Львові" (статтю передав син покійного вченого, інж. М. Раковський); В. Блавацький (Театральне життя у Львові в рр. 1939-1941; М. Островерха (Перші польські вибори в Галичині) та Л. Луців (Романи й повісті).

— І це все за тільки одного доляра... Несогірше... Чи не могли б ті видавництва, що видають тільки раз у рік Календарі-Альманахи, — видавати більше книжок? Міркую, що повинен іти інтерес з книжками...

— І я так думаю. Треба б тільки відваги взятися за діло. Та ще одне. Книжки мусіли б бути цікаві, бо одна нудна книжка вб'є ще перед народженням — виданням десять інтересних. Гадаю, що в нас повинна знайтися читацька громада з двох-трьох тисяч читачів, що вможливила б та забезпечила б постійну періодичну появу книжок.

— Вірмо, що діждемося ще такого видавництва!

Л. Грущенко

КУРС ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ

Нові зголошення і прохання влаштувати курс технічного креслення, а також вже осягнені успіхи (заавансовані курсанти дістають працю як креслярі) змушують мене відкрити новий поширений

КУРС ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ (ENGINEERING DRAWING

який вишколить учасників на фахівців: 1. техн. креслярів (draftsman), 2. копіїстів (tracer), 3. спец-ів в читанні синіх друків (Blue Print Reading) для праці в індустріях: mechanical, electrical, heating, air cond., piping, tools, aviation, etc.

Жінки і мужчини, без фахів і з невідповідними фахами, як: педагоги, правники, економісти, купці, агрономи, лісовики, хемики, медики, студенти, гімназисти і інш. закінчивши курс набудуть високо платний і дуже пошукуваний фах. Техн. креслення дуже легка і відповідна праця для жінок. Програма курсів відповідає п-і ам. курсів, виклади і вправи—в укр. мові з приміненням анг. техн. термінології провадяться після нових педагогічних метод. Початок курсів: 3. I. 52, час тревання 3—4 міс. Поради—інформації уділяє інж. K. CERKEWICH, 350 Grove St., 2nd floor left. Jersey City, N. J. год. 6—8. вівт. п'ятн. суб.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Американська анкета про „будучність Росії"

(Закінчення зі сторони 2)

юзам і демократичній пресі стати на ноги, і тепер всякі спроби фашистів встановити свою владу натикаються на спротив могутніх демократичних організацій і державного апарату. Чи ґарантує Далін, що в Росії після упадку большевизму не прийде до влади інша диктатура, якщо цій диктатурі не зломить в'язи демократична сила великодержав? Далін у своїй статті бере в оборону російську великодержаву — царську і комуністичну. Він виступає проти погляду, що „за останньої війни мав перевагу в Німеччині і має також в інших країнах прихильників і представників, який уважає російську державу як і совєтську державу за справжню потвору національного поневолення, а росіян за народ від природи схильний до насильства".

Отже Далін показав свою політичну „краску"! Те, що царська Росія мала славу в світі як „темниця народів", у якій „на всіх язиках все мовчить", Далінові невідомо. Що Совєтська Росія **винищила** мільйони українців терором і голодом, а деякі менші народи ця „правдива потвора" зовсім стерла з лиця землі, Далін зовсім „забув". Він — вірний слуга російського імперіялізму, а тому для нього факти не мають ніякого значення. Тому Далін рішуче проти того, щоб такі народи як Україна, Біла Русь, Польща і Балтійські країни об'єдналися для оборони проти російської загрози. Такий блок поневолених Москвою націй Далін уважає за відновлення „мрії Альфреда Розенберґа" (Гітлерового міністра для Сходу. — **Ред.**).

Стже Далін ширить свідомо негідну клевету, ніби то національні рухи підсовєтських народів — це „німецька інтриґа". Фактично ж відомо, що Гітлер і Розенберґ були одного погляду на народи Сходу Европи: вони мали стати погноєм для німецької „вищої раси". Тільки Гітлер хотів зразу винищити всі „нижчі раси", а Розенберґ радив іти не таким прискореним темпом.

Далін показує своє імперіялістичне обличчя, коли виявляє невдоволення поглядом Кеннена, який писав у згаданій своїй статті, що Америка не повинна накидати свого пляну щодо рішення національної проблеми на території теперішнього СССР. Бо Кеннен писав: „Як можемо ми рішити, чи тій чи іншій національні ґрупи належить повна самостійність чи місце в федеративній системі?"

Далінові це, кажучи відомим російським виразом, „непредрешенство" дуже не подобаєтхся. Він невдоволений, що, як здається, ця позиція — ненакидання народам СССР їх майбутнього устрою і взаємовідносин — „стає тепер в Америці урядовим курсом".

Чого ж хоче Далін від американського уряду? Він це зовсім ясно висловлює в своїй статті. Далін хотів би запрягти в віз російського імперіялізму також американців. Він пише з приводу відомих заяв през. Трумана і американського Конґресу на адресу Росії:

„Ні президент Трумен, чи сенатор Мек Мегон або Конґрес не можуть мати своїми приятельськими жестами дійсного успіху, поки вони не дадуть виразної відповіді на це національне питання". Це значить: американський уряд мав би заявити, що він стоїть за збереження непорушно „єдиної неділимої Росії" в межах теперішнього СССР! Бо, — такий хід думок Даліна, — коли цього не зробиви, то російський народ поставиться вороже до Америки... Таким чином американці мали б стати, за пляном Даліна, вартовими для Російської імперії, щоб вона, часом, не розпалася наслідком бунту поневолених народів. І такі абсурди дозволяє собі друкувати за американські гроші Ласкі для „просвіти" німців! Дійсно, мусимо запитати: де ми живемо?

Другий росіянин, якого запросив п. Ласкі для участи в анкеті, Федор Степун, цитує з задоволенням твердження Кеннена, мовляв, „Україна з погляду господарського є частина Росії, як Пенсилвенія — частина Злучених Держав Америки", і з цього необережного виразу американського політика робить такі висновки:

„Чому відношення між частиною і охоплюючою цілістю, я думаю при цім — між національною меншістю і державним цілим — має рішатися зовсім односторонньо на основі виявлення волі частини, не визнаючи виявлення волі цілого"? При цім Степун обіцяє поневоленим Росією народам „федералістичний устрій"...

Така наївність, чи може цинізм просто роззброює! Коли б іти за думкою Степуна, то ніодин народ у світі не міг би відділитися від держави-гнобительки, бо мусів би ждати „виявлення волі цілого". А ясна річ, народ-гнобитель зовсім не мав би охоти добровільно відмовитись від свого панування.

Дивний хід думок у російських імперіялістів: вони за свободу народів Британської Імперії, вони визнають права для народів французьких колоній, уважають це за поступ. Але вони сліпі і глухі, коли доходить до народів, пригноблених Росією. Тут непроходима межа. Імперіялістична Росія творить, на їх думку, „цілість", яку мав би охороняти цілий світ. Хто ж думає, що й народам Російської імперії треба дати свободу, той належить до „школи Альфреда Розенберґа"... Було б це дуже смішне, коли б не було сумне.

Мусимо визнати неабиякі таланти російських імперіялістів: вони вміють використати засоби великої Американської Демократії для оборони російського імперіялізму, який був і є ворогом поступу і свободи цілого світу. Американці українського походження мусять рішуче протестувати проти такого глуму над здоровим розсудком.

О. К.

З НАУКОВОГО ЖИТТЯ В КАНАДІ

Інавгурація академічних викладів УВАН у Вінніпегу

Третій рік „академічних викладів УВА" у Вінніпегу започатковано в неділю дня 25 листопада в залі Українського Народного Дому при вщерть виповненій залі доповіддю Митрополита Іларіона (Д-ра Огієнка) на тему „Українська стародрукована й рукописна книга". Доповідач у живій і приступній формі подав історію старих українських рукописів починаючи з відомої пам'ятки „Збірника Святослава з 1073 р. почерез інші старі українські рукописи до „Острозької Біблії" з 1581 р. Доповідь ілюстрував прелеґент згаданими книгами й багатьма іншими. „Збірник Святослава" оглянули приявні в розкішному фототипічному виданні, „Острозьку Біблію" в оригіналі, що зберігається в приватній збірці стародруків Митрополита в Вінніпеґу. Довго ще після доповіді приявні оглядали викладені книги й любувалися старими пам'ятками української культури, що зберігаються на еміґрації в Вінніпеґу.

Святом проводив урядуючий заступник Президента УВАН проф. д-р Леонід Білецький. Доповідь Митрополита Іларіона була попереджена коротким формально-організаційним вступом, в часі якого проф. Яр. Рудницький, генеральний секретар УВАН подав огляд праці УВАН в Канаді, ЗДА й Німеччині за останній рік та в часі якої передано членську грамоту УВАН д-рові Володимирові Ю. Кисілевському, голові Асоціяції Славістів Канади, що в переїзді до Оттави був приявний на інавгурації академічних викладів УВАН у Вінніпеґу.

Черговий виклад відбудеться дня 2 грудня: Пан М. Сільванович, член Білоруського Літературного Об'єднання на еміграції виголосить доповідь про „Модерну білоруську поезію" (по-українськи), а дня 9-го грудня відбудеться вечір присвячений 30-літтю Українського Вільного Університету на еміґрації з доповідями проф. Л. Білецького й проф. Яр. Рудницького.

З привітом

Яр. Рудницький

INVEST IN U.S. SAVINGS BONDS

ВІДГУКИ ДНЯ

МОЛОДИЙ НЮ ЙОРК

Діти — будучність народу! Так кажуть написи в школах, наголовки в статтях, так бувало говорили в нас на святах чи зборах „Рідної Школи".

Запам'ятав я собі те і ось почав приглядатися до будучности Ню Йорку.

Найменші

В собвею. Місця небагато, то й не можна було вибирати. Сів я. Біля мене мама з трьохлітнім, добре підгодованим синком. Мила дитина їла саме шоколяду, а що шоколяда валяє пальці, то маленький „нюйоркчик" почав шукати, де витерти пальці. Не довго шукав, бо мій рукав знаменито надавався до цього. Витер собі молодий громадянин ручку, копнувши мене при цьому в коліно, щоправда несильно, але зате заболоченим черевичком. З двома знаками на убранні зрезиґнував я з сидження, що викликало ображено-задоволений погляд матусі і невдоволений язик милого хлопчика, бо за один раз тяжко витерти добре поваляну руку...

Біля мене стояла інша мати, тим разом з дівчинкою. На Гренд Сентрал вперлася мала висідати. Не помогли арґументи, що вони їдуть дальше, молода леді вперлася як цап і не дала собі наплювати в кашу: висіла перша, а за нею, з безрадною усмішкою, викотилася мама.

Середущі

Вийшов я на вулицю. Година була пополуднева, то й рух на дорозі велигезний. Часописний репортер, дивлячись на такий рух, аж руки затирає, бо напевно матиме про що писати: кілька расових переїхань, а бодай кільканадцять солідних ударів.

Почерез трубки авт, гуркіт коліс, стукіт моторів, гамір прохожих і вереск радій — чую: рев. Значить — школа.

Я туди, за слухом, у бічну вулицю. Без труду знайшов.

За сіткою діти, менші й середні... вжаться. Перерва між двома годинами забави, то й треба трохи повчитися. Днина тепла, ясна, молоде братство вилягло на подвір'я і вгиться. В однім кутку луплять у карти, в другім палять з револьверів, а якийсь „вознагник" роздобув десь лука і вчиться на індіянина: стріляє на прохожих. Коли стріла не попаде — не його вина, прохожий завчасно рухався.

Решта незайнятих спеціяльною наукою — кричить. Але як! Сіюкси, команчі, чи інші кекмоголі могли б у них брати лекції свого воєнного реву.

Більші

Старші річники мають, видно, школу пізніше, бо вправляють вуличний бейзбол. М'ячик не страшний, щонайменше підіб'є око або скине капелюх, але з грачами уважно! Можуть перевернути, бо як ганяють за м'ячиком, то розтручують прохожих на чотири вітри. Тоді винен прохожий, чого влазить їм у дорогу!..

Коли ви без тяжких поторочень перейдете кілька вулиць і сідаєте до підземки, то добре дивіться, чи не їде більша партія тих „більших". Мав я щастя подорожувати з ними кілька разів і все з тією самою програмою їзди. Вони до останнього вагону — я до першого, або навпаки. Але ніколи мені це не помогло. Під час їзди перебіжать цілий потяг і все опиняються біля мене. Останній раз я ввесь час сидів „по турецьки", бо милі хлопчики уладили собі забаву — тручали один одного, а що подорожні сиділи там, де котрийсь із хлопців падав — то вина подорожніх.

Найбільші

Про цих коротко, бо вже й так часописи ними забагато займаються. В школі я їх не бачив, а поза школою ходять собі мішаними парами, часом досить хитким кроком, обнявшись за стан, так як бувало в нас вояки з дівчатами, коли вже верталися з парку.

В підземках співають фальшиво, але зате голосно, а часом навпаки: сидять тихо, тільки замряченими очима водять.

Пригадую собі старий край, і бачу, що там було цілком зле.

Найменших вибили б мами, середущим казали б, щоб другої днини прийшов тато на конференцію, більших нагнала б з вулиці поліція, а найбільших ловили б таки самі люди.

Галактіон Чіпка

ПОВІДОМЛЕННЯ

Управа Товариства Українських Інженерів в Америці повідомляє, що 4-ті Звичайні Загальні Збори Т-ва відбудуться в неділю, 16. грудня 1951 р. у Бетовен Гол, 210 Е. 5 вул. Ню Йорк. Початок о год. 10-тій ранком.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

РОЗМОВА З ІРИНОЮ КЛЕН

Недавно нам довелося побачитися з нашою артисткою Іриною Клен у колі мистців, серед яких були деякі австрійці і між ними один фільмовий режисер. Це був закритий вечір рецитацій поезій. В скромнім темнім вбранні лише з невеликим золотим хрестиком на грудях виступила наша артистка з деклямаціями з Рільки, Агнеси Мірель та ін. Слова були прості, але з якою експресією їх було проделямовано! Можливо, що в цім і полягав успіх цілого вечора. Так само успішно було проведено і Ґрільпарцера із „Із хвилі моря і любови".

„Я не хочу бути, як Ви бачите, — сказала нам Ірина Клен, — шаблоново розмальованою „дівою". Я хочу бути індивіду-

ІРИНА КЛЕН

альною і завжди поглиблювати і розвивати особистість. Завжди треба грати те, чим людина є, або могла б бути. Все те, що в людині дрімає і що не могло бути збуджене життєвими обставинами, можна виявити у відповідній ролі. Ніколи не можна грати „понад свою тінь". Всі великі мистці сцени, яких я знала, такі прості і в цім і полягає їх чар. Взагалі чар простоти — це ознака кожної правдивої особистости. Я пробую брати таких мистців за приклад".

Великі карі очі нашої молодої артистки додавали її словам, як і перед тим її деклямаціям вдумливости і переконливости, а впертий кучер на чолі все не слухався руки, що хотіла його відкинути...

Ми бажаємо нашій артистці багато успіху, бажаємо, щоб вона назавжди заховала в собі цю зовнішню простоту і невичерпну внутрішню динаміку і щирість, які особливо виявляються у її грі.

Ст. Бський.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БАЛТИМОР, МД. — Місячні збори від. 337, Тов. ім. І. Франка, відбудуться в неділю, 2. грудня, під ч. 524 S. Wolfe St., в год. 11:30. — Управа Від.

• РОЗШУКИ •

Пошукую своїх братів Миколу і Теодора Равлінко, сини Теодора і Марії зі села Синевідсько Нижне, пов. Стрий. Хто подасть мені їхню адресу перебування, вишлю ашуранс на подану мені адресу.
WASYL RAWLINKO
204 Otisco St., Syracuse, N. Y.
Європейські газети прошу о передрук.

Пошукую ЮРКА ГУДИНЯК знаний із табору Wentorf Німеччина. Прошу зголоситися на адресу:
WASYL ISKIW
801 N. 26th Street
Philadelphia 30, Pa.

ВІСТІ З УКРАЇНИ
(Нотатки з совєтської преси)

ПОВІНЬ ДРУКОВАНОГО ХЛАМУ

В ділянці т. зв. „Культурного будівництва", як окремим досягненням, совєти хваляться тим, що нібито „в 70 разів збільшився книжковий фонд нашої країни порівняно з дореволюційним часом, в 34.589 масових бібліотек республіки налічується 50.187 тисяч книжок". Та інструкція щодо бібліотек і книжок каже: „Найперший обов'язок працівників книжкових магазинів і бібліотек — подбати, щоб у кожній бібліотеці були повні зібрання творів клясиків марксизму-ленінізму, достатня кількість масової політичної літератури, забезпечити широку передплату творів Леніна і Сталіна серед населення".

СТРИЖЕННЯ НЕ ЗАКІНЧИЛОСЯ

В листах до Сталіна обласні централі Львівщини, Станиславівщини, Тернопільщини, Закарпаття, Волині та інших областей повідомили, що колгоспи виконали і перевиконали державний плян здачі вовни, молока та овочів. На Волині вовни віддано державі вдвічі більше, ніж минулого року. Проте „дбаючи про розвиток і зміцнення любимої батьківщини", колгоспники і далі „з ентузіязмом" зводять на заготівельні пункти продукти своєї праці — вовну, молоко, овочі. Стриження продовжується.

НОВА СТАНЦІЯ В КОВЛІ

В Ковлі закінчилися роботи над будовою нового будинка залізничної станції, яка була знищена під час війни. Проєкт виготовив харківський архітектор Є. Лимар. Новий будинок, впевняє совєтська пропаганда, „набагато кращий від того, що був до війни" (наскільки нам відомо, проєкт давнього будинка дав наш архітектор інж. С. Тимошенко).